

Mona Sahlin: Installationstal på Socialdemokraternas extrakongress 2007

Talare
Mona Sahlin
Partiledare

Datum
18 mars 2007

1

(Talat ord gäller)

5 Partivänner!

I går tackade vi av dem som ska tacka – det var en fantastisk dag i går. Vi dansade, i alla fall jag, alldeles för mycket går – det var en fantastisk kväll. Nu vill jag tala om framtiden. Just den här stunden, oj – vad jag har längtat efter den!

10 Nu hoppas jag att ni ska stå ut med att lyssna på mig en stund! 118 år – så långt, vet vi alla, sträcker sig vårt partis långa och stolta historia. Nu står jag här med en lätt svindlande känsla i benen och kroppen – som socialdemokraternas sjunde kongressvalda ordförande, och den sjunde kvinnliga partiledaren i hela Socialistinternationalen – för fler är det inte. För första gången har ni valt en
15 kvinna till partiordförande. Numera förstår jag också hur stark den önskan har varit hos så många partimedlemmar. Jag är stolt, förstås, som jag sade i går, över att vara den första kvinnan som får det uppdraget. Så sträck på er alla kvinnor i hela arbetarrörelsen, för det här gäller er också! När jag var 25 år valdes jag in i riksdagen som den då yngsta ledamoten. Det svindlade rätt mycket då också, när
20 man gick in i riksdagens kammare för första gången och blev utslängd för att jag hade jeans på mig – så var det då. Min motpol på många sätt då kom snart att bli en mycket viktig och speciell vän. Det var riksdagens då äldste ledamot – han hette Gunnar Sträng. Det var skönt att ha någon att tala med, för vi kom verkligen att samtala, som hade en så lång erfarenhet av partiet och politiken.
25 Idag tillhör jag inte precis de yngsta, och inte behöver jag känna mig ensam i den rollen heller. Det räcker att titta ut här så ser jag att det är många som har erfarenhet, och det är tryggt att veta.

Vi kom att samtala mycket, Gunnar Sträng och jag. För mig var det lite som att

resa ut i ett Sverige som inte jag själv hade upplevt. Ett Sverige som det hade varit, och ett mycket spännande samtal över hur det skulle kunna bli. Vi pratade mycket om framtiden. Om hur viktigt det var att hålla visionen levande – om vilket samhälle vi ytterst vill att våra barn och barnbarn ska leva och bo i, men vi
35 pratade faktiskt även om den där rädslan för det nya som många kände också då. Men Gunnar hade som ni alla vet, en orubblig framtidstro.

Är vi bara trogna våra ideal, det pratade han om mycket – solidaritet, frihet och rättvisa – så behöver vi aldrig vara rädda för det nya.

Gunnar Sträng älskade att berätta om sina möten – det vet ni också ni som fick
40 träffa honom. Alla möten runt om i landet cyklande, gående, så småningom med bil – arbetare, kvinnor och män, stadsbor och landsbygdens folk, Folkrörelsesverige – men kanske allra mest fackföreningsrörelsen. Idag är fackföreningsrörelsen, och därmed löntagarna och hela arbetarrörelsen, också utsatta för en mycket stark och samlad attack från högern, starkare än vi sett på
45 länge. Den moderatstyrda regeringen genomför nu dramatiska försämringar, för det är det verkligen, på arbetsmarknaden. De gör det snabbt, det är slarvigt.

Utan att lyssna på fackföreningsrörelsens varningar.

Utan att lyssna på människors oro. Moderaterna påstår sig älska kollektivavtal, samtidigt som de vill försvaga facket. Det går inte ihop – inte det heller.

50 Arbetarrörelsen består av fackföreningen och partiet. Idag behöver vi varandra mer än vi har gjort på länge. Vi tar fighten nu, precis som Gunnar gjorde, precis som vi har fått göra så många gånger förr, och vi gör det tillsammans. Sida vid sida. Partiet och LO. S-föreningen och fackklubben. Wanja och jag. Wanja, som jag uppskattar så mycket. Igår, när vi samlades på Sergels Torg i LO:s
55 manifestation för kollektivavtalen, så kände vi det, båda två: Vi har starkt stöd! Nu gäller det att hålla i och hålla ut! Det ska vi göra. För vi inser: Kollektivavtal och en stark fackföreningsrörelse – det hör ihop. Den kampen tar vi tillsammans, eller hur!

60 Vad handlar socialdemokrati om i grunden? Det kan man beskriva på många, många sätt. För mig handlar det, mer än något annat, om frihet. “Slav stig upp för att slå dig fri”. Socialdemokratin har alltid varit just det – en frihetsrörelse. Kampen för arbete har varit grundläggande. För ingen är så ofri som den som inte har en egen försörjning, inte får göra nytta, inte känna sig behövd. Arbete åt
65 alla – men också vettiga arbetsvillkor, löner, trygghet. Vår historia är verkligen fylld av strider just för individens frihet. För rätten att få rösta, tycka och säga vad vi vill. För rätten till inflytande, rätten att organisera oss. För bostäder med ljus och vatten och inredning, där man kunde hålla sig frisk. För kortare arbetstid

70 och semester, så att livet också skulle ge tid för barnen, vänner, familjen. För
drägliga pensioner åt alla. Den här kampen är inte slut. Nya ofriheter växer
ständigt fram. Människors längtan efter frihet är lika stark idag.
Men vart har just frihet som ord tagit vägen i vårt politiska språk? Vi får inte låta
75 högern lägga beslag på begreppet frihet! De talar snarare om sin allt för
begränsade valfrihet – eller den inskränkta friheten att få göra skatteavdrag. Vi
ska tala om verklig frihet. Frihet handlar om att kunna göra sina egna livsval och
styra sitt liv; att få möjlighet att studera och plugga även om ens föräldrar aldrig
fick göra det; att få en chans till och en till och en till – att få misslyckas utan att
räknas ut. Att få testa gränser och normer och skapa sig egna – och få respekt för
80 det. Att få välja radhus, man och barn som jag har gjort – eller att gifta sig med
någon av samma kön, som Elisabeth och Minna har gjort.

Frihet som i möjligheter, öppenhet och respekt.

Frihet som i makt över sitt eget liv – utan att trampa på andra.

85 Frihet som i att få förverkliga sitt livs äventyr.

Partivänner,

Därför förutsätter verklig frihet också jämlikhet. Därför kräver verklig frihet
90 både solidaritet och ett eget personligt ansvar. Vi bär med oss insikten att ökade
klyftor inte bara minskar friheten för de utsatta. Ökade klyftor minskar allas
frihet. Att få makten har inget egenvärde – men det är vägen till att förändra.
Det är min socialdemokrati. Det är vår socialdemokrati. Låt oss ta tillbaka
frihetsbegreppet och göra socialdemokratin till den befrielse rörelse vi ytterst är,
95 och alltid måste vara!

Jag är inte bara den första kvinnliga socialdemokratiska partiledaren på väldigt
många år – jag är också en som det var väldigt länge sedan blev vald i opposition.
Det har inte hänt på många, många år. Vi är i opposition, och opposition ska vi
100 ägna oss åt. Men vi måste också ägna tid åt att förstå varför vi står här i dag som
ett parti just i opposition. Vad fick människor att tvivla på vårt politiska
alternativ?

Med ödmjukhet och självkritik måste vi bena upp valförlusten. Vi ska inte
undvika den diskussionen, för den är fruktbar. Den gör oss starkare som parti
105 och som folkrörelse. Efter förlustvalet förra gången, 1991, skrev Anna Lindh
såhär i sin valanalys: ”Jag tror inte på ett parti där alla dansar i takt. Jag har med
sorg i hjärtat sett hur många i min egen ålder försvunnit bort från politikens

centrum, trots att de borde ha funnits där. Det är lätt för ledare eller chefer att
110 premiera ja-sägare och stöta ut kritikerna. Hade socialdemokratiska partiet
lyssnat bättre på sina egna kärleksfulla kritiker hade vi kanske haft en starkare
ställning idag.”

Så sade Anna. Kritik är inte farligt. Vi har kärleksfulla kritiker i vårt parti också
115 idag. Jag har träffat många av dem de senaste månaderna när jag har varit ute
och rest i alla partidistrikt. Vi har pratat många timmar om framtiden men
också om valförlusten. En återkommande fråga, som en partikompis i Sundsvall
formulerade har varit: Vi skrev på valaffischerna: ”Alla ska med” – men vart?
Det är ett sätt att formulera frågan. Vi uppfattades inte som bärare av en
120 tillräckligt stark vision. Vi lyckades inte tydliggöra våra drömmar, vår ilska, vad
socialdemokratin ville och att det spelar roll vem som regerar. Vi verkade ibland
försvara systemen, kanske mer än dem som systemen är till för. Vi framstod
kanske som mer nöjda än stolta.

Så här skriver en annan ung kvinna, Maryam Yazdanfar, riksdagsledamot från
125 Solna, i en krönika hon kallar ett vykort från förorten: “Bygger ditt politiska
engagemang på maxtaxan i förskolan? Eller på att den sjukpenninggrundande
inkomsten ska baseras på dina inkomster sex månader tillbaka i tiden eller tolv?
Det gör inte mitt. Likt förbannat stod jag i samband med dörrknackningar och i
130 valstugan och talade om enhetstaxa i kollektivtrafiken och subventionsgrader i
tandvårdsreformen. Detta medan våra politiska motståndare berättade en
berättelse. Berättelsen om att folkhemmets medlemmar kanske inte är riktigt
lyckliga.”

När vi socialdemokrater är som starkast bär vi med oss våra värderingar och vår
135 kamp för trygghet samtidigt som vi drivs av en rastlös vilja till förändring och en
vision om ett framtida Sverige där varje individ är fri att förverkliga sina
livsdrömmar. Vägen dit går genom våra allra kärleksfullaste kritiker, det är jag
övertygad om. Vi ska både slå vakt om tryggheten och vilja omfamna äventyret.
140 Och alltid, alltid vara en förändrande kraft. Däri, partivänner, ligger vårt
uppdrag. Jag tror och vet att vill att vi ha en öppen, spännande och nyfiken
eftervälsdebatt. Partiets valanalysgrupp ska snart presentera sina slutsatser. Det
blir inte en slutpunkt – utan en startpunkt för vårt fortsatta arbete. Vi ska lyssna
och ta till oss. Vi ska förändra där det behövs. Vi ska ompröva vår politik
145 tillsammans med både medlemmar och väljare. Vi måste öppna upp vår
folkrörelse för nya grupper och lyhört hitta nya sätt att kanalisera deras

samhällsengagemang. Vi ska ta tillvara nya tekniska möjligheter så att vi kan kommunicera med fler. Vi måste bredda våra kontaktytor. Hämta inspiration och fantasi hos forskning, föreningsliv, hos kultur och näringsliv.

Vi behöver som parti bli mer nyfiket. I dag är vi 125 000 partimedlemmar. Men precis som Marita sa så behöver vi värva fler men också behålla dem vi har, så att vi kan bli en stark folkrörelse igen. Det måste finnas sätt att vara aktiv utifrån sina egna förutsättningar och sin egen livssituation. Också i vårt parti måste ju livspusslet gå ihop. Politiskt engagemang ska inte vara ett dåligt samvete – det ska vara lust, det ska vara vilja och det ska vara värderingar. När jag har rest runt i landet har vi samtalat mycket om att vi måste förnya och bredda ledarskapet. Det handlar om en hållning inom hela partiet – i s-föreningar, i arbetarekommuner, i partidistrikt, ja kanske till och med i en och annan fackklubb. Fler företrädare måste få plats och möjlighet att delta i debatten; att interndemokratien måste förstärkas; att laget alltid är större än jaget. Ett sådant ledarskap gör både oss som parti och mig som partiledare starkare. Men det handlar också om partiets förhållningssätt utåt, gentemot medborgare och väljare. Vi ska ju möta gemensamma behov tillsammans – inte åt andra. Vi ska vara medborgarens företrädare – inte systemens. Det ledarskapet vill jag stå för tillsammans med er. Glöm aldrig – det är vårt parti!

Partivänner,

”Ni blir den första generationen som inte får misslyckas. I varje fall inte på tre helt avgörande områden.” Så sa Olof Palme när han talade till SSU-kongressen 1984. Jag var där. Jag vet att många av er som sitter här också var med på den kongressen. Jag tillhör den generationen, egentligen tillhör vi alla den generation som inte får misslyckas. De tre områden Olof Palme lyfte fram var: jobben, miljön och freden. Idag vill jag lägga till ett område, och det är välfärden. ”För att kunna undgå misslyckandet”, sa Olof Palme till SSU-kongressen, ”måste ni först och främst ha en obändig framtidstro, en övertygelse om att problemen är möjliga att lösa, tillsammans, genom politiska åtgärder, till förbättring av samhället.”

Partivänner,

Moderaterna hade en kampanj för några år sedan som vi ska påminna oss om: ”Vi är inte politiker – vi är moderater.” Vi – vi är socialdemokrater och därför är vi politiker. Vi vet också att vi är den generation som bara måste lyckas!

Miljön, jobben, välfärden och freden – jag ska lyfta fram några saker som jag tycker det är viktigt att vi har med oss när vi diskuterar de här frågorna åren vi har framför oss nu. För det första, miljön – klimatfrågan och den gröna omställningen, det gröna folkhemmet.

På samma sätt som vi en gång byggde landet, så måste vi nu bygga om det. Idag ökar medvetenheten om varför. Global uppvärmning. Glaciärer som smälter. Öknar som breder ut sig. Havsnivåer som stiger. Extremt väder. Idag är också vetenskapens kvinnor och män överens: Det är utsläpp orsakade av mänskliga aktiviteter som bär skulden. Är det vi människor som skapat problemen, precis som Göran sa i går, så är det också vi människor som kan och måste lösa dem.

Det är inte det land som sist tar steget ut ur fossilsamhället som vinner. Det är precis tvärtom. För Sverige, som redan går före, finns enorma möjligheter. Inte minst för nya jobb. Ingen bransch växer som miljöteknikbranschen. Redan idag skriker världen efter hållbara

produkter, och jobben kommer att bli fler. Men tro inte att marknaden själv skapade den utvecklingen. Tillväxtboomen har kommit till stånd genom effektiva styrmedel och målmedvetna satsningar. Det behövs politiska beslut, tydliga spelregler och bred samverkan.

Få saker gör mig därför så arg, men också så sorgsen, som den moderatstyrda regeringens brist på engagemang och konkreta åtgärder.

De har lite sin egen form av klimat- och energiöverenskommelse – ett löfte om att inte göra någonting alls under fyra år. En slags terrorbalans med kärnkraften i centrum, för såhär säger de: ”Ni kan inte kräva nedläggning för då kräver vi en utbyggnad.” Klimathotet kräver både samhällsansvar och ett eget personligt ansvar. Det är ju det som är politik! Sverige är i dag världsledande på det som kallas gröna certifikat. De har redan fått fram 5 TWh förnybar miljövänlig el, lika mycket som den hushållsel som krävs till en miljon villor under ett helt år.

Certifikat kan låta tekniskt, men egentligen handlar det om att politiken i lag slår fast ett krav – ett slags grupparbetsuppgift till marknaden. Antingen lever det enskilda företaget upp till lagen själva, eller så köper man ett intyg, ett certifikat, av ett annat företag som ligger i framkant. På det sättet tjänar de företag som är mest miljövänliga mest och bäst med pengar. Systemet bygger på devisen

att marknaden verkligen är en usel herre men en god tjänare.

Nu är det dags att gå vidare med två nya certifikat. Ett som driver fram

omställningen i transportsektorn – för vi ska kunna älska bilen men hata bensinen! – och ett annat som driver fram energieffektivisering, som är så stor i sina möjligheter att det är som en energikälla i sig. Det här vill jag att vi utvecklar de närmaste åren i opposition. Vi vet att det här brådskar, till skillnad från
230 regeringen. På kort sikt är kanske det allra viktigaste att vi skapar möjligheter för alla de konsumenterna i vårt land, var och en av oss, som förstår klimatproblemen, vill vara med och också ta ansvar i sin egen vardag. Man kan inte begära att var och en ska sitta och göra en livscykelanalys på allt man köper. Men i samverkan med näringslivet kan man ta fram enkla verktyg så att alla kan vara med och göra
235 skillnad. Jag vill att vi socialdemokrater bjuder in den svenska livsmedelsbranschen, energibranschen och företrädare för transportsektorn och tillsammans arbetar fram en enhetlig klimatmärkning så att de som vill ta sitt ansvar också får en chans! På 2005 års partikongress satte vi, efter Görans mycket goda ledning, upp målet att bryta beroendet av fossila bränslen till år
240 2020. Nu har regeringen om inte lagt ner, så åtminstone kollrat bort, det mesta av Oljekommissionens arbete. Det är verkligen bedrövligt. Jag vill att vi fortsätter detta arbete i partiets regi. Vi har ingen tid att förlora. Jag tror och hoppas att framtidsdebatten en gång för alla gör de gröna frågorna till något som
245 engagerar alla våra medlemmar och förtroendevalda. Den här uppgiften är lika stor, lika viktig och lika samhällsodanande som kampen mot klassamhället var för 100 år sedan. Så stor måste den frågan bli för oss alla.

Det finns ingen utmaning, ingen fråga, är så tydligt internationell till sin
250 karaktär som just klimatfrågan. Den kan inte lösas om inte världens länder väljer att samarbeta. Men man kan inte som regeringen och framför allt Reinfeldt använda använda det faktum att klimatförändringarna är ett globalt problem till att fly det egna ansvaret. Det leder till att ingen går före och visar vad som är möjligt.
255 Vi socialdemokrater kommer att driva på regeringen och den alltid så lågmälda och ödmjuka Maud Olofsson, som säger att hon inspirerat George Bush. Jag nöjer mig med om jag kan inspirera och förflytta Fredrik Reinfeldt från att tro att miljöpolitik handlar om att byta färg på sitt partis affischer. ”Moderaterna, de gröna” – så säger de. Snarare borde de säga: ”Moderaterna, de nya
260 kameleonterna”.

Den andra frågan som vi inte får misslyckas med, som Olof Palme sa, är starkt kopplad till den gröna omställningen. Det gäller jobben.

265 Sverige har hittills varit vinnare i den globala konkurrensen på många sätt. En stabil arbetsmarknad med trygghet i förändring har gjort oss öppna för det nya, det moderna. En hög kunskapsnivå, en offentlig sektor har haft förutsättningar att anställa i en tid då behoven av vård och omsorg ökar.

Arbetsmarknadspolitiken har haft resurser. Basindustrin har fortsatt fylla en
270 viktig roll i ekonomin. Samtidigt växer det fram mindre företag med nya idéer, tjänster och produkter. Vi har all anledning att vara stenhårda i vår kritik av högern, mot det de gör nu. Men vi måste också vara självkritiska. Har vår egen politik varit tillräckligt bra? Räcker de medel vi hittills använt för att få en betydligt
275 lägre arbetslöshet och högre sysselsättning? Alltför många blev kvar i arbetslöshet. Vi lyckades inte tillräckligt bra med att slussa människor tillbaka. Vi kämpade med sjukskrivningarna. Ändå hamnade människor långt, långt bort från ett jobb och en egen inkomst. Vi kämpade mot diskrimineringen men den är ännu ett växande problem. Därför måste vi också vara tydliga med vad som är
280 och förblir kärnan i den socialdemokratiska arbetslinjen. Jag tycker vi ska formulera det såhär: Vi ser arbete som en rättighet – men att delta i arbetslivet efter förmåga ser vi också som en skyldighet. Vår samhällsmodell kräver att alla är med och hjälps åt att upprätthålla välfärden. Då blir det tydligt. Vi tänker utveckla vårt alternativ utifrån det synsättet. Rätt och plikt. Vi socialdemokrater
285 accepterar inte en arbetsmarknad som ställer människor åt sidan. Därmed är det också vår uppgift att skapa en arbetsmarknad där alla får plats. Och ett samhällsklimat där alla också tar sin plats och sitt utrymme. De som arbetsgivarna möter med beskedet att de är lite för gamla eller lite för unga, har ett namn som är lite för svårt att uttala, som är homosexuella, som inte är fysiskt
290 perfekta, de som får höra att de har för många sjukdagar eller en för klen utbildning – dessa måste vi ha för ögonen när vi formulerar vår arbetsmarknadspolitik.

Vår inriktning ska vara både inkomsttrygghet och förändringstrygghet. Både
295 och. A-kassan är en del i detta. Även om vi inte i dag kan säga exakt hur våra förslag ska se ut inför valet 2010, även om vi i dag inte har en aning om hur mycket mer den borgerliga regeringen kommer att ge sig på våra trygghetssystem, kommer tryggheten att vara en fråga också i valet 2010. Vi ska ha en bra och stark a-kassa. Vi har inte råd med en dålig a-kassa, för vi har inte
300 råd med att vända människor ryggen. Det kommer det att stå strid om också i nästa val! Vi ska utveckla det livslånga lärandet så att människor klarar de ständiga förändringarna i arbetslivet. Återkommande chanser i form av

utbildning måste vara en hörnsten i vår arbetslinje. Vi måste utforma nya smarta
305 sätt att utbilda och kompetensutveckla, att ha högkvalitativa
arbetsmarknadspolitiska program. Om vi inte kan bygga broar mellan lediga
platser och arbetssökande riskerar vi inflation och arbetskraftsbrist. Vi ska hitta
nya personliga stöd och lösningar inom arbetsmarknadspolitiken, för både
arbetstagare och företagare. Vi ska även hitta anställningsformer som passar
310 också den som varit borta länge från arbetsmarknaden, eller aldrig kommit in på
den. Wanja och jag har tagit varandra i hand på att arbeta stenhårt tillsammans
för att förändra integrationspolitiken och göra antidiskriminering till en
huvudfråga! Vi ska utveckla arbetslivet – arbetets innehåll och villkor. Det
arbete som vi inlett tillsammans
315 med Kommunal för att göra den offentliga sektorn till en mönsterarbetsgivare
måste fortsätta. Den diskussionen behöver också breddas, tycker jag, till att
omfatta arbetslivets villkor, om arbetsmiljö och stress, om hierarkier och
inflytande, om löner och scheman, om ansvar, om kamratskap. Förra året
nyanmälde 610 000 lediga platser till Arbetsförmedlingen. Det är en fantastisk
320 siffra. Trots det växer långtidsarbetslösheten bland de unga. Det är regeringens
politik. Det börjar bli svårt att hitta utbildad arbetskraft – ändå slaktar Littorin
de arbetsmarknadspolitiska programmen. Snacka om att gå i otakt! Han måste
vara moderaternas svar på Lasse Brandeby i Let's Dance. Så är det bara – maken
till otakt finns inte. Brandeby har i all fall haft vett att be om få bli utröstad, till
325 skillnad från Littorin. Han förtjänar det bättre!

Partivänner,

Vår framtidsdiskussion om jobben måste rymma också småföretagaren och
entreprenören. Egentligen är detta inget kontroversiellt. Ändå känns det
330 fortfarande som om det behöver sägas. Högt och ofta. Och det tänker jag göra.
Ska vi socialdemokrater utveckla arbetslivet så att det passar fler, ska vi ha en
dynamisk svensk arbetsmarknad där det växer fram nya jobb, måste vi också
förstå bättre vad som driver våra entreprenörer. Det är dags att vi gör oss av med
en del fördomar. Sveriges entreprenörer driver en verksamhet fjärran från
335 näringslivets toppdirektörer, långt ifrån alla guldkantade optionsprogrammen.
De entreprenörer jag möter – de är ofta verkliga eldsjälar. Men drivkrafterna är
olika; att förverkliga en dröm; att få vara ”sin egen”, att slippa underordna sig;
att få visa att man kan och
att det går; att skapa något som växer; att tjäna pengar. Sällan blir dock
340 entreprenören rik på verksamheten. Löner och andra livsvillkor är ungefär som
för många löntagare. Företagaren eller entreprenören behöver – precis som alla

vi andra – trygghet för att våga satsa
mer och trygghet för att kunna möta globaliseringen. Vi socialdemokrater kan
345 också bli entreprenörernas parti – vi borde egentligen redan vara det. För är det
några som tror på människans vilja att växa, lära och pröva sig fram, vara kreativ,
tro på sin idé, våga utveckla nytt – så är det ju vi! Vi tror att människor har de
här drivkrafterna inom sig – vi tror inte att de behöver piskas fram, vi tror att
entreprenörerna behövs. Så vi tar med oss entreprenörerna i
350 framtidsdiskussionen om jobben. Det är min bön till er.

Jag vill att vi också tittar närmare på tjänstesektorn. Tjänstesektorn är redan idag
större än industrisektorn, i antal sysselsatta och som andel av BNP. Ingen sektor
växer just nu så fort som den. Men jag är rädd att högerregeringen bryter den
355 positiva spiralen. Skeva skattesubventioner som gynnar hundpsykologer och
astrologer, men som missgynnar industri och detaljhandel – i kombination med
sänkta ersättningsnivåer – riskerar istället att driva fram den låglönemarknad vi
socialdemokrater med rätta fruktar. Vi ska inte ha det som i USA där många
tvingas ha ett och ett halvt eller två jobb för att betala hyran. Framtidsjobben
360 finns högre upp i förädlingskedjan också i tjänstesektorn. Låt oss sikta högt och
utforma en politik för framtidens tjänstesektor – då kan vi bidra till många fler
av de nya jobb som vi så väl behöver. Det här handlar om en sektor i skarp
konkurrens, inte minst på områden som utbildning, media, reklam, turism,
miljöteknik och IT. Men det finns andra delar som inte är lika
365 konkurrensutsatta. Här kan det rymmas också en ekologisk, kulturell eller
kanske existentiell, dimension: Är det önskvärt att vi lägger allt mer pengar på
allt fler prylar? Det har generationer frågat sig i många
årtionden. Är det inte bra med tjänster som i stället kan möta mångas önskan till
kvalitet i livet, mer kunskap, kultur, upplevelser eller mer tid? Hur kan vi
370 stimulera det positiva som tjänstesektorn kan erbjuda? Har vi en politik som
säkerställer konkurrens på lika villkor? Hur skapar vi bra arbetsplatser inom
tjänstesektorn? Hur påverkas utbildningspolitiken, det lokala och regionala
tillväxtarbetet, forskningen?
Det här är en ny verklighet och en ny möjlighet. Jag vill att vi bejakar
375 diskussionen som ett led i vår politik för full sysselsättning.
Låt Maud Olofsson fortsätta låtsas att hushållsnära bävrar – eller vad det nu var
– är framtiden, så utvecklar vi hela tjänstesektorn i stället.

Riktiga jobb, det har för högern alltid varit jobb i den privata sektorn. För oss är
380 alla jobb riktiga, men få jobb är viktigare än de i offentlig sektor. Under de

närmaste tio åren kommer tiotusentals personer att behöva rekryteras till den offentliga sektorn. Vården och omsorgen står inför ett stort generationsskifte. Men lockar offentlig sektor alla dessa nya engagerade människor till sig idag?

385 Svaret är nja.

Vi måste gå vidare med att utveckla arbetsplatserna och inflytandet. Men vi måste också tala högre om kvinnolönerna. På kongress efter kongress har vi slagit fast parternas ansvar. Gång på gång har vi sagt att det måste bli ett slut på lönediskrimineringen. Men kvinnor tjänar fortfarande bara 92 procent av
390 männens löner. Vårdens och omsorgens kvinnor tar hand om det allra viktigaste vi alltid kommer att ha: våra barn, våra gamla föräldrar, våra nära och kära. Hur länge ska vi acceptera att de gör allt detta som vi inte kan vara utan, för 16 000 kronor i månaden? Nu har LO samordnat sig för att inför avtalsrörelsen kunna ställa ännu tydligare krav. Det är viktigare än någonsin när högerregeringen,
395 med a-kassan som bräckjärn, försöker att pressa lönerna nedåt. Så partivänner, vi måste hjälpas åt nu, både centralt och lokalt. Vi ger våra fackliga kamrater vårt helhjärtade stöd! Halva makten, hela lönen! Och rätt till heltid – det är på tiden att vi står upp för det, alla delar av rörelsen!

400 Som kvinna vill jag också att vi tar klivet – med sylvassa klackar på oss – och visar att vi är feminister. Att vi ser behovet av att ha jämställdhetsglasögonen på oss hela tiden. Har vi en gång satt på dem, så går de inte att ta av. När vi ser att 70 000 kvinnor i världen dör varje år i osäkra aborter. När vi ser dödsstraff för lesbiska kvinnor. När vi ser motståndet i Sverige mot att ge utländska kvinnor
405 rätten att göra abort i Sverige. När vi hör Reinfeldt säga: Bort från bidragsberoendet – därför ska vi införa vårdnadsbidrag! Allt kristdemokraterna är för, är det en bra princip att vara emot, tycker jag. När de nya kameleonernas partisekreterare Schlingman säger, att nu ska de jaga kvinnorna, så säger jag bara en sak: Spring!

410

Den offentliga sektorn, välfärdens verksamheter, måste hålla högsta kvalitet. I hela landet. Välfärden ska fördelas efter behov. Då behöver varken låg- eller högavlönad fundera över om hur man ska kunna betala den operation man behöver. Man behöver betala skatten, och den ska följa inkomsten. Man
415 behöver inte riskera nobben av försäkringsbolaget för att något ser illa ut i hälsointyget, och man behöver inte jämföra premier och villkor. Alla får bästa försäkringsskydd. Så har välfärden blivit ett kitt som håller ihop Sverige. Ett mål som vi har kunnat enas om tvärs över klassgränserna. Det har ofta varit meningen med socialdemokratin – att binda ihop olika grupper i samhället,

ytterst därför att nästan alla förstår att om skillnaderna blir för stora i ett samhälle så kommer det till sist att göra samhället otryggt för alla.

425 Mina ungars och andras barns framtid hänger ihop. Så här har det fungerat
länge, och så vill de allra flesta som bor i Sverige att det också ska vara. Ändå blir
det nu möjligt för landstingen att sälja sina stora sjukhus, att inrätta vad de
kallar vinstdrivande vårdgallerior. Likvärdighet och demokratisk insyn riskerar
att försvinna. Med moderaternas trafikskadeförsäkring prövas möjligheten att
430 tvinga människor att betala premier efter hur kostsamma de kan tänkas bli för
vården. Skyddet från a-kassan, sjukförsäkringen och
föräldraförsäkringen försämras. Så växlar Sverige spår – från skattefinansierad
välfärd, lika för alla, mot ett system där var och en
sköter sitt med hjälp av den egna plånboken. Här måste det till solidaritet.
Solidarisk, brukar Margot Wallström säga, det är man – eller så är man det inte.
435 Det är ungefär som när man är gravid – man kan inte vara lite gravid. Och vi
står upp för att vara solidariska. Det blir hård politisk strid mot den
moderatstyrda regeringens politik, samtidigt som vi självkritiskt ska granska vår
egen välfärdspolitik. Vi ska diskutera varför det finns så många orättvisor och
klyftor som dagens välfärdssystem inte rår på.

440

Människan är inte ensidig. Hon är inte en ersättningsnivå. Hon är inte en
egenskap – som arbetare, kvinna, tornedaling, närsynt eller anhörig. Hon är inte
stark. Hon är inte svag. Hon är inte sjuk eller frisk, full av resurser eller utsatt.
De flesta av oss är detta samtidigt, fast i olika doser över tiden. Vi
445 socialdemokrater har skapat fantastiska system. För att lösa ett problem i taget.
När du kommer in till akuten med en hjärtinfarkt så får du världens bästa vård,
även om du skulle vara hemlös. Det får alla – och vi vill att så ska det vara. Men
sen? När du väl fått världens bästa hjärtinfarktsvård, och behöver en bostad,
vård för missbruk, en psykiatrisk kontakt eller arbetsträning – då händer det
450 något lite för ofta med ansvaret. Då är den enskilde allas ansvar, men ingens
skyldighet. För den som inte har ett jobb att gå tillbaka till, eller som har flera
problem än ett, kan det här bli den jobbigaste tiden. Får jag ekonomiskt stöd,
när kommer beslutet och vem ska fatta det? Vilka har ansvar för min blandade
diagnos? Vem hjälper mig när jag är för frisk för Försäkringskassan men för sjuk
455 för Arbetsförmedlingen? Det får inte vara så att våra skattepengar blir passiva,
när det är aktiva insatser som vi är ute efter. Det får inte vara så att vi är
världsmästare punktvis, men tappar helhetsansvaret för individen. Jag tror vi
måste fortsätta vår diskussion om välfärden utifrån just den utgångspunkten.

460 Jag vill att vi socialdemokrater kanske också prövar en idé om en ny organisation
i delar av välfärden. Som finns på orten. Som var och en kan vända sig till. Som
sätter individen främst. Som kan arbeta mer förebyggande med tidiga insatser,
skräddarsydd rehabilitering. Som kan ge den som behöver det en chans till, och
en till, så att man snabbt kommer åter i hälsa, i arbete eller utbildning. Jag tycker
465 också att vi ska titta på den norska modellen med Arbeids- og velferdskontor
och de erfarenheter de våra norska vänner har. Ta med er det i den fortsatta
diskussionen, partivänner.

Det fanns en grupp på 80-talet som hette Hansson de Wolfe United. De sjöng
470 ”Var kommer barnen in?” i en otroligt bra sång. Vi satte barnen i fokus för
välfärdspolitiken. Vi har de senaste 12 åren gjort enormt mycket för föräldrarna
och barnen med satsningar på barnbidrag, maxtaxa, bättre föräldrapenning,
stora satsningar på fler vuxna i en bättre förskola och skola, läroplaner med krav
på antidiskriminering och kamp mot mobbning. Men ungdomarna då, de lite
475 större barnen, hur har de det egentligen i vårt välfärdssamhälle?

Sverige är öppet mot omvärlden, vi är moderna och snabba att ta till oss ny
teknik och forskning. Vi är förändringsbenägna, vi är självständiga. Vi har en
hög kunskapsnivå. Kraven är höga och tempot likaså. De senaste decennierna
har kommunikationstekniken fullkomligt stormat in i vår vardag med Internet,
480 mobiltelefoni, webbkameror, tv-spel, modern teknik av alla slag. Det öppnar
massor av nya möjligheter och det är en fantastisk tid att få leva. Men hur
påverkar det här egentligen ungarna och ungdomarna? Hur är det att växa upp
mitt i informationsstormen, mitt i underhållningsbruset, mitt bland alla dessa
snabba beslut, alla dessa möjligheter till resor, möten och ständigt nya intryck?
485 Valsituationerna och de snabba besluten kommer tidigare och tidigare.

Björklund gör sitt bästa för att göra skolan till en plats där redan sjuåringar ska
få veta om de är godkända eller icke godkända. Förutom betygshetsen, ångesten
att välja fel inriktning eller skola, att inte hinna med både läxor, prov och
fritidsaktiviteter, så finns alla de outtalade kraven. Att passa in. Att sticka ut. Att
490 ha många kompisar. Att ha en stil. Att ha status. Att vara någon. Att vara något.
Vi vet att stressjukdomarna ökar bland barn och ungdomar. Samtalen ökar till
BRIS. Rädda Barnen och Socialstyrelsen rapporterar om stigande
alkoholkonsumtion och nya droger.

Ätstörningar hos både pojkar och flickor. Mobbning via sms och nätet. Tjejer
495 som skär sig. Killar som utagerar i våld. Hänger de här sakerna samman? Ja,
antagligen. Det finns det man kallar för en ”jämförelseångest” bland dagens
unga som oroar mig, därför att

den är så starkt kopplad till individen, den individuella prestationen och
500 framför allt till den egna kroppen.

Hur många har du blockat på MSN?

Har du inga Cheap Monday?

Är du alternativ?

505 Får du pierca dig?

Hur ofta tränar du? Vad har du för BMI?

Vaddå, är du oskuld, typ?

Nämen, har du lagt ut de där bilderna?!

Såg du henne på snyggast.se?

510

Framgångsrik blir lika med attraktiv. Bäst blir lika med snyggast, smartast,
populärast, smalast. Ungdomstidningarna analyserar varenda kroppsvätska som
barnen har. Reklamen bär fram ideal som är så retuscherade att den där
drömkroppen som tonåringen vill efterlikna inte finns ens på riktigt. Vilken är
515 insatsen och vad är vinsten? Förstår vi det här? Kan vi erbjuda pauser i den här
kampen? Kan det offentliga rummet bli mer avsexualiserat? Kan vi erbjuda
några alternativ till den ständigt pågående skönhetstävlingen? Kan vi erbjuda
tillräcklig trygghet? Lyckas vi tala om för ungdomarna att de duger som de är?
Hinner vi det? Så här skriver Josefine Adolfsson i sin dokumentära debutroman
520 ”Kårnulf was here” som kom för ett par år sedan: ”Jag vill att någon ska komma
och hämta mig i en båt. Jag vill att någon ska ro mig hem. Jag vill att någon ska
trä en livboj runt om min kropp, veta vad jag behöver utan att jag behöver be
om det. Jag vill att någon ska se utan att jag visar. Vara tyngdlös och flyta, att
någon ska ro mig någonstans där man inte är ensam eller rädd. Någonstans där
525 jag bottnar, en enda enkel tjänst. Snälla säg att du förstår och att tiden räcker
till.”

Det vill jag att vi pratar om.

Vi kan inte utforma våra visioner för framtiden utan att känna de ungas behov,
530 deras oro och krav, önskningar och drömmar om framtiden. De är ju
framtiden. Så när vi nu vänder oss ut i samhället, för det måste vi göra, för att
diskutera politik och långsiktiga visioner så måste vi bjuda in de unga och bjuda
ut oss själva till deras verklighet. Och partivänner, Vi måste stötta SSU så att vårt
ungdomsförbund återfår sin styrka. SSU har alltid varit enormt viktigt för vårt
535 parti och för många av oss personligen. Det kommer
att fortsätta vara så. Periodvis är det SSU som stöttar oss i partiet – inte minst

540 under valrörelserna brukar det vara så. Jag har förväntningar på er alla att ni lokalt, regionalt, var ni än finns, hjälper fram ett livskraftigt SSU. Nu är det vår tur att stötta SSU. Gör det.

Jag vill göra en annan markering innan jag går in på utrikespolitiken. När vi nu diskuterar de här frågorna och börjar skissa på våra program, så måste vi tänka på att framtiden ligger längre bort än kongressen 2009. För 12 år sedan kom vi
545 socialdemokrater tillbaka in i regeringsställning. På de 12 åren hann vi göra mycket – men långt ifrån allt vi ville. De brister vi inte hann åtgärda, de problem och utmaningar vi inte blev klara med – det räcker inte att ha dem som utgångspunkt när vi nu stakar ut politiken för åren efter 2010.

Vi måste ta med i beräkningen att Sverige också kommer att vara starkt präglad
550 av högerens systemskifte. Vill vi efter en valseger 2010 ställa systemskiftets värsta orättvisor till rätta, så kommer det att ta tid, kraft och resurser – ungefär som det tog oss mer än hälften av de gångna 12 åren att vända ekonomin från kris till stark utveckling. Vill vi dessutom förbättra lite, skapa nytt för framtiden – ja, då måste vi blicka över mycket mer än en mandatperiod när vi lägger fast politiken.
555 Vilka problem ska stå i centrum? Vilka delmål ska vi sätta upp?

De frågorna måste vi diskutera med partivänner och fack, men också med människor i organisationer, näringsliv och andra samhällskrafter utanför vår rörelse. Inte bara för att fler ska rösta på oss, utan för att vi vill ha en politik som respekteras brett i det svenska samhället och som kan hålla under en lång tid.
560 Annars blir ju Sverige en pingismatch – med allt hårdare smashar, fram och tillbaka över nätet. Den matchen förlorar alla på.

Systemskiftet har börjat och de första reaktionerna är här. Tusenlappen är glömd och undangömd, den gäller inte längre. Nu har alla insett att vinnarna är
565 de med höga löner och stora fastigheter. Nu bryts löftet om att inte sälja sjukhusen. Nu ska gemensamma tillgångar reas ut. Fler ungdomar köar hos Arbetsförmedlingen och utanförskapet växer. Utanförskap är förresten ett ord jag inte gillar – inte när makten säger det, när en statsminister står och pekar på folk och säger ”Ni är utanför”. Nu har talet om jämställdhet tystnat – i
570 regeringen gäller nu en ny princip: hälften moderater, så blev det med det... Slut på tal om samförstånd och bättre utnämningmakt – nu bryts avtal och kända moderater får fina poster. Folkomröstningsresultat skulle respekteras – men tydligen inte stockholmarnas om trängselskatten. Nu kommer också besvikelsen från många medborgare – och vi kan alla berätta om de möten vi har dagligen
575 med människor som är besvikna och rädda.

Men det kommer också besvikelse från annat håll. Urban Bäckström på Svenskt Näringsliv skriver nu att överskottsmålet för de offentliga finanserna måste
580 överges. Han tycker att det hindrar regeringen att delar ut ännu större förmåner åt de redan rika. Men överskottsmålet är vårt sätt att spara för sämre tider, för att konjunktursvackor inte ska behöva gå ut över tryggheten. Ordning i de offentliga finanserna är och förblir en grundläggande förutsättning för låg arbetslöshet och full sysselsättning. Jag vet inte om moderaterna känner det
585 själva – men de blir alltmer klämda mellan de förväntningar de skapat hos å ena sidan hela svenska folket, och å andra sidan den ekonomiska maktens krav på full utdelning när nu deras parti styr i Rosenbad. Därför är jag orolig. Förra gången skapade lättsinne och övertro på skattesänkningar i kombination med ett hårt tryck att leva upp till de vidlyftiga vallöften en ekonomisk kollaps i
590 Sverige. Reinfeldt säger ofta om mig att han inte kan säga något om mig, för han kan inte komma på en enda sak jag har gjort under mina år i politiken. Men jag var med då, under krisåren, till skillnad från Fredrik Reinfeldt som Carl Bildt hade placerat i det moderata kylskåpet där han ägnade sig åt interna maktstrider. Ingvar Carlsson, jag, Göran och många andra satt tillsammans med Anne
595 Wibble och Carl Bildt och försökte få ihop 1992 års krisuppgörelse för att ta landet ur den allvarliga situation landet befann sig i då. Jag var med redan när vi 1990-1991 tillsammans med parterna och Rehnbergkommissionen tog fram det stabiliseringsavtal som tog ner inflationen, ledde fram till Industriavtalet. Det var på den tiden när Reinfeldt slogs om makten i MUF, så det möjligen ursäktar
600 att han inte vet vad jag gjorde då. Jag anklagar inte Fredrik Reinfeldt eller Anders Borg för att ha varit ansvariga för 90-talskrisen. Det är inte min poäng. Men jag kräver av dem att de tar sitt historiska arvegods på allvar. Låt inte trycket från arbetsgivarna, eller trycket från allianspartier som börjar få problem med svekdebatten, gå ut över
605 landets ekonomi. Inte en gång till. Den svenska ekonomin är urstark, men inte så stark att den klarar en borgerlig koalitionsregering som tappar greppet.

Partivänner,

Under valrörelsen skrev jag tio öppna brev till Reinfeldt med frågor och en
610 debattutmaning. Han svarade inte på någon av frågorna och han sa nej till debatten – varje gång. Idag är jag socialdemokraternas partiledare, och som sådan ska jag pröva att vänder jag mig åter till moderatledaren: Låt oss mötas i en politisk debatt! Låt oss debattera skiljelinjerna i svensk politik. Jag förväntar mig att du ställer upp. Jag längtar

efter ditt besked – låt oss ta debatt!!

Socialdemokratins kamp för frihet, jämlikhet och solidaritet har aldrig stannat vid nationsgränsen. Vår kamp har alltid varit internationell. Alla folks frihet,
620 hela världens fred. Kanske fick 1990-talets djupa inhemska kris oss att för ett ögonblick i historien vända oss lite väl mycket inåt. Periodvis tog den havererade svenska ekonomin nästan all vår kraft. Nu kan vi med ny inspiration ge nytt innehåll åt vårt engagemang i nutidens största internationella frågor. Stora delar av västvärlden delar den
625 utmaning som den växande andelen äldre utgör; klimatförändringarna hotar alla; krig och förföljelser fortsätter att skapa lidande i världen, men också att tvinga miljontals människor på flykt; jobb flyttar inte bara till centralorten utan över kontinenter; sjukdomar som lätt kan botas med mediciner i vår del av världen skördar miljoner människoliv i en annan; globala marknadskrafter
630 kräver globalt politiskt motstånd; FN behöver reformeras för att stå starkt och starkare i denna vår gemensamma värld. Säg vad man vill om EU – och det är det många som gör – men det är den bästa motkraft vi har, mot det kapital som flyter fritt och snabbt över gränserna, mot världens enda kvarvarande supermakt USA:s dominans, mot krig och förtryck, för fred och demokrati, för
635 en bättre miljö. Med EU:s utvidgning först med Spanien, Grekland och Portugal på 80-talet, till våra dagars utvidgning med Rumänien och Bulgarien, har vi befast en demokratisk utveckling på vår kontinent.

Nu är det dags att vi börjar se EU som en av de politiska nivåer där vi finns. Det
640 är dags att lämna ja och nej till EU. Nu säger vi ja till att engagera oss fullt ut i europeisk socialdemokrati. Det ska vi säga ja till! Hur vi använder EU är avgörande för hur vi lyckas möta våra stora utmaningar. I en era när vi står nära både ”post Bush” och ”post Putin” finns det utrymme för EU att ta fler initiativ, och för oss att ta initiativ inom EU. Det ska vi göra för att få till stånd
645 en slagkraftig klimatpolitik, tillväxt och jobb, kamp för jämställdhet, mot internationell brottslighet, social trygghet och demokratiskt inflytande över globaliseringen. Tillsammans med våra partikamrater i andra länder kan vi formulera en ambitiös och spännande dagordning för EU och flytta fram positionerna! Med Wanja Lundby-Wedin som ordförande i Europafacket – ett
650 fack som organiserar 60 miljoner löntagare – står vi också starkare när vi driver på för fackliga rättigheter och det sociala Europa. Vi är stolta och glada över att få samarbeta med Wanja också i den positionen. Det är så häftigt!

655 På det stora område som utrikespolitiken utgör vill jag också att vi prioriterar
några frågor alldeles särskilt i vårt parti. Det gäller Afrika – denna jättekontinent
som rymmer så stora klyftor: enorm fattigdom och stora rikedomar inte minst i
Sydafrika; folkmord och massflykt i Sudan, men också det hopp som följer av en
660 fungerande afrikansk union, och en skör men spirande tillväxt på sina håll. Jag
vill att vårt parti skärper politiken för bistånd och rättvisa handelsregler med
Afrika i fokus. Kampen mot världens fattigdom är en befrielsekamp i ordets
verkliga rätta bemärkelse, för människors makt över sin vardag och sina resurser
– men också sina liv. Vi måste bidra i kampen mot hiv/aids. Denna sjukdom
665 som har blivit symbolen för världens orättvisor och för den okunskap, rasism,
ojämställdhet och kapitalism som förvägrar människor jämlikhet. Det
internationella biståndet till kampen mot hiv/aids är ungefär 30 miljarder
kronor om året.

Det låter mycket – men här talar vi om absurda proportioner. Kostnaden för
ockupationen av Irak är ungefär 40 miljarder kronor – i månaden! På ett par tre
670 dagar gör man av med lika mycket som det kostar att genomföra den
medicinering som behövs under hela nästa år. Hiv drabbar fattiga mer än rika,
drabbar kvinnor mer än män. Idag lever mer än 40 miljoner människor med hiv.
Södra Afrika är hårdast drabbat. Ska vi kunna tackla hiv måste vi inrikta oss på
de verkliga orsakerna, för hiv och aids är mer än en sjukdom. De verkliga
675 orsakerna är ojämlikhet mellan könen, diskriminering på grund av sexuell
läggning och fattigdom. Det ska vi prioritera.

Jag vill också att vi prioriterar kampen mot kärnvapnen. De gamla
kärnvapenmakternas lager av bomber må ha krympt, men aldrig har det väl
680 funnits så många fingrar på kärnvapenavtryckarna som nu. Fem
kärnvapenstater blev sju när Indien och Pakistan tillkom. Idag råder osäkerhet
om minst två ytterligare länder har skaffat sig kärnvapen. FN försöker hantera
risken för att Iran adderas till listan.

När Irak invaderades tog Anna Lindh initiativet till en kommission om
685 massförstörelsevapen, den som sedan leddes av Hans Blix. Kommissionens
handlingsprogram finns på bordet. Jag vill att vi i vårt parti lyfter fram nya
initiativ på det området, också i Annas anda.

Vi måste också tydligt markera vår ståndpunkt när det gäller Irak. Irak
invaderades i strid med folkrätten och utan klartecken från FN. När Irak går in i
690 en ny fas kommer kraven på ett ökat engagemang att komma. Vi tvekar inte i
vår vilja till internationell solidaritet. Men vi tvekar inte heller kring under vilket
mandat Sverige kan bidra – det ska ske under FN-mandat. Ett misstag från USA

695 legitimerar inte ett nytt: USA måste lämna Irak på ett sätt som världssamfundet
accepterar. Det är vår linje. Ingen konflikt har heller engagerat vår rörelse längre
och djupare, och få konflikter står kanske så långt ifrån sin lösning, som den i
Mellanöstern. Palestinierna behöver vår solidaritet och det israeliska folket
behöver trygghet. Sverige måste nu aktivt verka inom EU för att sammankalla
700 den föreslagna internationella konferensen om Mellersta Östern. På dagordningen måste Irakfrågan och
relationerna till Iran finnas med. Folkrätt, nedrustning, jämlikhet – så ljuder
Sveriges röst i utrikespolitiken när vi socialdemokrater får bestämma. Och när vi
inte får det så ljuder Sveriges röst knappt alls. Men med Carl Bildt som
utrikesminister kanske vi ska vara tacksamma över det – så kan det vara.

705

Partivänner,

Jag vill att den aktiva utrikespolitiken och Europapolitiken ska ha en central
plats för socialdemokratin de kommande åren. Inte minst inför det så viktiga
EU-parlamentsvalet 2009. Jag är mycket lycklig att kunna berätta att jag bett två
710 personer – Jan Eliasson, vår bäste diplomat i hela världen och allt det som Carl
Bildt inte är, och Margot Wallström – att leda en ny internationell arbetsgrupp
inom partiet som ska jobba de kommande åren med att lyfta arbetet,
agitationen, utveckla politiken, inför Europaparlamentsvalet och inför nästa val.
Och Margot – välkommen tillbaka!

715

Partivänner,

Innan jag avslutar – låt mig säga något också om flyktingfrågan. Vårt land har
länge erbjudit en fristad åt förföljda från alla delar av världen. Det har förändrat,
och förbättrat, Sverige. På det politiskt aktiva 70-talet hade de flesta i Sverige
720 också en relation till de flyktingar som kom hit. Vi visste med Violetta Parra var,
vi visste vad som hade hänt Allende, vi visste om fotbollsstadion i Santiago, vi
visste det som grekerna hade lämnat bakom sig. Stödet för flyktingpolitiken var
starkt. Idag ser det lite annorlunda ut. Stödet för flyktingpolitiken vekare,
samtidigt som de som flyr för sina liv är fler. Lidandets platser är fler – och vi
725 känner inte de platserna lika väl.

Men, partivänner, vi får inte tappa bort att det här handlar om samma kamp för
människovärdet som alltid. Vi får inte huka i debatten om den humana och
solidariska flyktingpolitik som vi ska ha – och alla kommuner måste bidra med
730 mottagandet. Nu måste vi ta debatten mot Sverigedemokraterna! De som till
exempel nu senast sa att Zlatan var en osvensk företeelse. Men Zlatan är svensk

– det är Sverigedemokraterna som ska förbli en osvensk företeelse! Innan jag avslutar ska jag låna ut 1 minut och 51 sekunder till en som kan säga det här
735 mycket bättre. 1 minut och 51 sekunder till Olof Palme:

Demokratin är fast förankrad här i landet. Vi respekterar de grundläggande fri-
och rättigheterna. Grumliga rasteorier har aldrig funnit fotfäste. Vi betraktar oss
740 gärna som fördomsfria och toleranta. Men så enkelt är det ändå inte. Fördomen
behöver inte förankras i någon vederstygglig teori. Den har ett mycket enklare
ursprung. Fördomen har alltid sin rot i vardagslivet. Den gror på arbetsplatsen
och i grannkvarteret. Den är ett utlopp för egna misslyckanden och besvikelser.
Den är framför allt ett uttryck för okunnighet och rädsla. Okunnighet om
745 andra människors särart, rädsla för att förlora en position, ett socialt
privilegium, en förhandsrätt. En människas hudfärg, ras, språk och födelseort
har ju ingenting med mänskliga kvalitéer att göra. Att gradera människor med
sådan måttstock står i bjärt kontrast till principen om människors lika värde.
Men den är skamligt enkel att ta till för den som känner sig underlägsen – på
arbetsplatsen, i sällskapslivet, i konkurrensen om flickan eller pojken. Därför
750 ligger fördomen alltid på lur, även i ett upplyst samhälle. Den kan blossa ut i ett
stickord, en obetänksam replik, en nedrighet i det lilla. Kanske menar den som
handlar inte så illa. Men för den som träffas kan det riva upp sår som aldrig läks.
(Radioanförande 25/12 1965. Källa: Palme, Olof, Politik är att vilja, Stockholm
: Prisma,
755 1968, s. 64-65. Talet återges till musik på gruppen The Latin Kings skiva Mitt
Kvarter
under namnet Fördomar 2.)

Nu ska vi fortsätta den allmänpolitiska debatten här på kongressen. Efter
760 kongressen ska det nya VU och partistyrelsen besluta om formerna för ett
rådslag om politiken för framtiden – ett rådslag som ska ligga till grund för vår
ordinarie kongress 2009.

Sen ska vi ut och jobba! Det ska bli roligt. Att vara socialdemokrat och aktiv
politiker är en ynnest. Det är ett stort förtroende – men det är också en chans att
765 få ändra på det vi tycker är fel eller orättvist. Nyckelorden som jag vill skicka
med er – för resten av den här dagen och för det fortsatta arbetet – är de här:

- Trygghet i förändringen
- Nyfikna och självkritiska
- Ilskna över moderaternas orättvisor
- 770 • Lust och glädje

- Beslutsamhet att förändra och förnya
- Slå vakt om tryggheten
- Omfamna äventyret.

775

Tack!

Taggar

2000-tal, 2007, Installationstal, Kvinna, Politiska tal, Socialdemokraterna

780

URI

<https://www.svenskatal.se/tale/mona-sahlin-installationstal-pa-socialdemokraternas-extrakongress-2007>

785

790

795

800

805